

KALKE TRIP

28

- Mergellandschappen
- Interview Frenk Janssen
- Emael, dorp aan de Jeker

Nieuw ontdekte huisjesslakken

Lauria cylindracea, oftewel het genaveld tonnetje

PIETER NIEUWS

IVN Maastricht heeft het wandelboekje 'Jekerdal, wandelen door de achtertuin van Maastricht' uitgebracht. Het Jekerdal is maar een klein dal, maar bevat alle typische elementen van het Limburgse heuvelland. Het is daarom mogelijk om in één wandeling kennis te maken met alles wat Zuid-Limburg zo bijzonder maakt. Het wandelboekje beschrijft routes van 6, 7 en 13 km door het Jekerdal. Het is een aanvulling op de bewegwijzerde wandelroutes op en rond de Sint-Pietersberg en geeft een uitstekend beeld van het heuvellandschap tussen Maastricht en Kanne en tussen de Sint-Pietersberg en de Cannerberg.

Door haar ondergrond van kalksteen (mergel) biedt de Sint-Pietersberg gunstige leefomstandigheden aan huisjesslakken. Zij hebben voor de bouw van hun huisje namelijk kalk nodig. Iedereen die regelmatig over de Sint-Pietersberg wandelt, komt weleens een wijngaardslak (of karkòl) tegen. Of een tuinslak met geel of roze gekleurde huisje, vaak met zwarte spiraalbanden.

Op de Sint-Pietersberg komen bijna veertig soorten huisjesslakken voor en ten minste negen soorten naaktslakken, die geen huisje dragen. De meeste huisjes zijn maar een paar millimeter groot en alleen bekend bij kenners die daar in bodemmonsters naar zoeken. Hoewel er, waarschijnlijk ten gevolge van het droger worden van de Sint-Pietersberg, soorten huisjesslakken op de Sint-Pietersberg zijn verdwenen, zijn er de laatste tijd ook drie nieuwe soorten gevonden.

Grote clausilia

Waarschijnlijk ongeveer sinds 1970 heeft de grote clausilia de Sint-Pietersberg geleidelijk in bezit genomen. Deze spoelvormige slak van bijna twee centimeter leeft meestal op stenen en dood hout. De grote clausilia was al voor 1947 aangetroffen op stenen die uit het buitenland waren aangevoerd om de Maasoever te versterken. Waarschijnlijk heeft ze van daar af in de laatste halve eeuw de Sint-Pietersberg gekoloniseerd.

vervolg op pagina 2

Voorjaarsdrukte in de schaapsstal

Mergellandschappen krijgen lammetjes in Brunssum

Gezinsuitbreiding

Sinds medio februari logeren de mergellanders van de Sint-Pietersberg tijdelijk in de nieuwe schaapskooi op de Brunsummerheide, waar ze hun lammetjes krijgen.

Mergellandschappen behoren tot een zeldzaam landras dat van oorsprong voorkomt in Zuid-Limburg en de Belgische en Duitse grensstreek.

De schapen werden in kuddeverband gehouden onder toezicht van een herder. Ze grazen op de kalkgraslanden van de Sint-Pietersberg. Vroeger hield men ze om hun mest. Door de introductie van kunstmeststoffen is dit ras bijna uitgestorven. Dankzij de inspanning van natuurbeherende instanties en particuliere schapenhouders bleef dit bijzondere ras behouden. In 1979 is de vereniging Oos Mergelland Sjaop (OMS) opgericht. Mergellanders zijn grote, lange schapen zonder horens, met een vrij lange staart en zwarte hoefjes. Ook hun vacht is lang.

Lammeren

Volwassen oeien krijgen één tot twee lammeren per jaar. Ze hebben smalle kopjes en een geboortegewicht rond de 3,5 kilo. Ze komen vaak zonder hulp ter wereld. Als de moeder erg jong is en het eerste jaar al een lam krijgt dan is het er meestal één, later twee en soms een drieling. Ook kunnen er zwarte lammetjes bij zitten.

Pas geboren lammetjes

Schaapsstal bezoeken

De schaapsstal op de Brunsummerheid is voor het publiek open op zondag 6 april, 13 april, 20 april en 27 april van 11.00 tot 16.00 uur. Een gids is aanwezig om uitleg te geven over de geboorte van de lammeren. Ook kunt u zien hoe een lam wordt geboren. De entree is één euro per persoon. Dit geld wordt gebruikt voor de kudde. Als alle lammetjes geboren zijn, komen ze samen weer terug naar de Sint-Pietersberg.

vervolg van pagina 1

Aardschijfje

Op het in 1987 heringerichte kalkgrasland op de westhelling van de noordpunt van de Sint-Pietersberg werd in 2006 voor het eerst het aardschijfje gevonden. Het aardschijfje heeft een vlak spiraalvormig huisje van ongeveer vier millimeter. Omdat dit slakje ondergronds leeft is het waarschijnlijk aan het onderzoek van dieper uitgegraven bodemonsters te danken dat het daarin nu is ontdekt.

Genaveld tonnetje

In 2006 werd langs de Ursulinenweg voor het eerst het genaveld tonnetje

gevonden, een slakje met een cilindrisch huisje met een hoogte van ongeveer 5 millimeter. Deze slak leeft graag op muren die met klimop zijn bedekt. Het genaveld tonnetje kan meegekomen zijn met planten voor de tuin die boven een muur langs de Ursulinenweg ligt. Maar hij kan ook uit België geïmmigreerd zijn. Op de noordelijke oever van het Albertkanaal, dicht bij de sluis van Ternaaien, leven daar op een voormalig werkterrein drie soorten huisjesslakken die eerder in de duinen thuishoren dan daar. Ze zijn waarschijnlijk al voor 1970 met bouwmaterialen naar die plek meegevoerd. Een van de daar levende soorten uit de duinen is het genaveld tonnetje, dat door vogels of via de Maas vanaf

die plaats naar Nederland kan is vervoerd. Het genaveld tonnetje staat als 'kwetsbaar' op de Nederlandse Rode lijst van weekdieren.

Gerard Majoor

Balea biplicata, oftewel de grote clausilia